

ТЕХНОЛОГІЯ КОНЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Повідайчик О.С.,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
0505235428, oksana.povidaichyk@uzhnu.edu.ua

Хоминець С.І.,

аспірант кафедри педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 0505819304, svitlana.khominec@gmail.com

В сучасному суспільстві професійна підготовка фахівців у вищій школі є однією із стратегічних сфер соціально-економічного розвитку нашої країни, оскільки саме висококваліфіковані спеціалісти (які володіють високим рівнем професійної та особистісної культури, готовністю до науково-дослідницької діяльності (НДД) тощо) дозволяють оперативно і раціонально вирішувати соціальні проблеми в умовах негативних на сьогоднішній день тенденцій на ринку праці, демографічної кризи, міграційних процесів та ін.

Підготовка студентів до НДД передбачає системність педагогічного впливу, що забезпечується їхнім залученням до різноманітних видів навчальної і науково-дослідницької діяльності, під час яких створюються умови, що мотивують студентів на здійснення досліджень та спрямовані на засвоєння ними необхідних теоретико-методологічних знань, дослідницьких умінь, розуміння ними ролі і місця цієї діяльності в майбутній професії.

Під час визначення найбільш ефективних форм, методів і технологій науково-дослідницької підготовки студентів учені Є. Венгер, М. Букач, М. Данилов, О. Дубасенюк, Т. Дьячек, Т. Клімов, О. Микитюк та ін. акцентують увагу на контекстних формах і методах навчання з опорою на діалогічність суб'єктів освітнього процесу, індивідуальних і групових формах роботи, самостійній роботі при безпосередньому керівництві викладача,

ігрових, проблемних і проектних технологій, концентрованого навчання та ін. Наші спостереження засвідчують, що система підготовки студентів до НДД повинна реалізовуватися в умовах спеціально створеного, наповненого дослідницьким змістом, відкритого навчального середовища, яке інтегрує всіх суб'єктів означеного процесу.

У процесі науково-дослідницької підготовки студентів доцільним є застосування технології концентрованого навчання (М. Бабинець, І. Вільданова, Є. Гітман, Г. Ібрагімов, І. Козубовської, Л. Сайтбагіна та ін.). Слід підкреслити, що раніше концентроване навчання не розглядалося з позиції розвитку науково-дослідницької компетентності студентів. Однак, як зазначає Л. Сайтбагіна, технологія концентрованого навчання має визначальний вплив на ефективність науково-дослідницької підготовки студентів у ЗВО [1, с. 30].

У традиційному розумінні концентроване навчання – це спеціально організований процес навчання, який передбачає засвоєння студентами значної кількості навчальної інформації без збільшення навчального часу за рахунок її систематизації (узагальнення, структурування), зміни механізмів її засвоєння, форм її подання та іншого (відмінного від традиційного) часового режиму занять [1]. Дослідники визначають концептуальні положення концентрованого навчання, які полягають у наступному: зниження рівня багатопредметності навчального дня, тижня, семестру; значна, але в той же час, посилення тривалість вивчення предмета чи розділу навчальної дисципліни; неперервність процесу пізнання і його цілісність; укрупнення змісту і організаційних форм процесу навчання; інтенсифікація освітнього процесу з кожного предмету; співробітництво учасників освітнього процесу.

Класифікуючи різні способи організації концентрованого навчання, Г. Ібрагімов пропонує три моделі, які застосовуються в сучасних умовах закладу вищої освіти [2, с. 129]:

– перша модель передбачає вивчення протягом визначеного часу одного основного предмету;

- друга модель спрямована на укрупнення тільки однієї організаційної одиниці
 - навчального дня, кількість предметів скорочується до одного-двох;
- третя модель має на меті укрупнення навчального тижня.

З позиції низки дослідників [2; 3], друга модель концентрованого навчання найбільш доцільна в умовах ЗВО. Автори зазначають, що освітній процес, побудований за другою моделлю, більшою мірою враховує фізіологічні особливості студентів.

Погоджуючись з дослідниками, ми орієнтуємося на другу модель концентрованого навчання, оскільки це не порушує цілісності процесу пізнання, забезпечує психологічний комфорт, і, на відміну від традиційної організації навчання, надає перевагу в часі.

Відзначимо, що концентроване навчання розуміється нами як управління розвитком, оскільки в становленні творчості студентів першорядне значення набувають продуктивні методи навчання: проблемний виклад матеріалу, частково-пошуковий і дослідницький методи, а також творчі завдання. При цьому науково-дослідницька діяльність студентів має не стихійний характер, а є результатом їхньої самоорганізації.

Отже, фахова підготовка студентів до науково-дослідницької діяльності здійснюється в рамках цілісного процесу професійної освіти шляхом застосування певних форм, методів і технологій, провідною з яких є технологія концентрованого навчання. Зазначена технологія спрямована на знаннєве навчання, результатом якого є поглиблене і ґрунтовне засвоєння студентами великої кількості інформації, формування дослідницьких умінь.

Література

1. Сайтбагіна Л.А. Развитие исследовательской деятельности студентов вуза в условиях проблемно-концентрированного обучения: дисс. канд. пед. наук: 13.00.08. Омск: ОГПУ, 2017. 207 с.
2. Ибрагимов Г.И. К вопросу о технологии концентрированного обучения // Специалист. 1995. №1. С. 62–68.

3. Козубовська І.В., Бабинець М.М. Підготовка майбутніх менеджерів до іншомовного ділового спілкування: монографія. Ужгород: Вид-во ФОП БрезаА.Е. 2012. 186 с.